

Internasjonal Kvinneliga
for Fred og Frihet
Grunnlagt i Haag 1915

fred og frihet

Juni 2003

Nr. 2/64. årgang

Av innholdet nevner vi:

Leder, WILPF USA om krigen i Irak – og etterpå, Kvinnenes menneskerettigheter i Afghanistan, April i Portugal, Alva Myrdal, Oppstilling! av Tarjei Vesås, Brev til Johan Galtung, EU som motmakt mot USA, Petit av Kjersti Scheen, Arns Rike, Dikt av Erik Bye, Diverse nyheter, Sidsels plukk, IKFFs landsmøte. Nytt fra WILPF og avdelingene.

fred og frihet

Utgiver: Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Norsk seksjon av :

Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)

Trykkeri og sats: Tøyen trykk A/S, Oslo

Leder

Bombeøvingsfelt for angrepskriger og massedrap

Av Edel Havin Beukes

Omleggingen av det norske militæret medfører at vi skal satse på å føre krig om ressurser utenfor landets grenser sammen med allierte i NATO. Vi skal samarbeide først og fremst med utvalgte stormakter som USA og Storbritannia som prioriterer angrepspolitikk for å oppnå sine mål.

Vi forventes gjennom bilaterale avtaler eller gjennom NATO å være med på de angrep som stormakten USA og dets nære støttespillere synes de har behov for. Begrunnelsene for å angripe Iraks folk og land var uredelige. Krigen var folkerettsstridig og var en ren maktdemonstrasjon for å skaffe angriperne økonomiske fordeler og ressursmålet var olje

Vår nåværende forsvarsminister trenger ikke å presses for å bli med på forkjøpskriger i fjerne land, hun synes alt som kreves eller forventes av NATO-medlemmet Norge er greitt og smiler vakkert når hun vinker soldatene av gårde til krigsområder, på våre vegne. Hun er dessuten kandidat til generalsekretærstillingen i NATO

Men det norske militære forsvar tjener ikke den norske befolkningens interesser og er en trussel mot naturgrunnet og ressursene våre.

Vi har en variert natur som myndighetene med forsvarsministeren i spissen synes er meget godt egnet til å trene andre lands spesialstyrker og våre egne i krigføring. Polen skal f.eks. lære å bruke F-16 bombejagerfly hos oss.

Vi har oppfattet hvordan moderne krig føres i ex- Jugoslavia, Afghanistan og Irak selv om lidelsene og ødeleggelsene ikke vises i all sin gru i TV.

En moderne krig omfatter en kontinuerlig bombing av og massedrap på sivilbefolkning og militære styrker, ødeleggelse av landbruksområder, infrastruktur, tekniske anlegg og industri som medfører omfattende forurensningsskader, ødeleggelse av matjord og vannveier. Land etter land skal legges øde for at stormakter skal kunne få kontroll over ressurser som olje og mineraler som deres egen befolkning trenger.

Det er folkerettsstridige rovkriger vi ser idag og flere slike krig er i vente. Er det denne type forsvar den norske befolkning og norske politikere prioriterer? Storting og Regjering ser ut til å ha blitt kastret gjennom årene og ute av stand til å si NEI, det er ikke et slikt forsvar vi vil ha i Norge.

Det kan være forskjellig syn på nytten av et militært forsvar, men uansett:

Den militære delen av et norsk forsvar skulle vel være til for å forsvare en norsk befolkning og norsk jord og norske ressurser mot angrep, vi skal ikke ut i verden for å røve andre lands befolkninger og ressurser!!

For å kunne føre en moderne krig må man øve seg på å bruke alle de nye, avanserte bombetyperne og våpenbærerne fra kamphelikoptre og fly fra en lav høyde på 150 meter og opp til 10 000 meter. Flyene må kunne komme fram til målet fra alle retninger.

Forsvarsbygg har i april 2003 sendt ut informasjon om planene om at eksisterende skytefelt på Mjølfjell blir etablert som fast(bombe?) skyte- og øvingsfelt for jagerfly i Sør-Norge etter at Hjerkin ble nedlagt. Avgjørelsen om utvidelse av skytefeltet til bombefelt skal taes av Stortinget i 2006 og det er en detaljert plan over framdriften for dette.

"Føremålet er å kunna utvikla og leggja til rette Mjølfjell som eit tidhøveleg og moderne skyte- og øvingsfelt, og leggja tilhøva til rette for samtrening av avdelingar frå alle forsvarsgreine og utanlandske avdelingar" sier Forsvarsbygg. En trenger øvinger der det blir "levert presisjonsstyrte våpen for jagerfly mot bakkemål".

LEVERING ER ET VAKRERE ORD ENN BOMBING! Men hvem skal bombes av norske styrker? Hvem er fienden?

ER DET RESSURSKRIGER OG ANGREPSSTYRKER DEN NORSKE BEFOLKNING TRENGER OG VÅRE FOLKEVALGTE SKAL SATSE MILLIARDER PÅ?

Deadline for nr. 3 : 2.8.03

Krigen i Irak – og etterpå

Uttalelse fra WILPF USA

22. april 2003 – Vi, Women's International League for Peace and Freedom, U.S. Section, avviser både den nylig annonserte "seier" i Irak og "frigjøringen" av folket etter at regjeringen var forsvunnet. U.S./U.K.s militære invasjon og overtakelse i Irak har ført til at tusener av irakiske sivile og militære er døde, en dødsliste som kanskje aldri blir lagt fram.

Vi vet at det er en svær humanitære krise i Irak, med mangel på mat, vann, medisinsk utstyr, sykehus og leger. Over halvparten av 24 millioner irakere er barn som har fått livet ødelagt på grunn av denne invasjonen, mange er blitt foreldreløse. De største byene i Irak er blitt lagt øde. Vi støtter en plan som kan sikre at FN administrerer humanitær hjelp og gjenoppbygging ved hjelp av sivile myndigheter, ikke av USAs militære.

Det koster USAs skattebetalere hundrevis av milliarder å ødelegge Irak, og det vil koste ytterligere milliarder å betale USAs utvalgte forretningsforetak for å bygge landet opp igjen. I denne prosessen skaper Bushadministrasjonen en falsk følelse av økonomisk knapphet slik at lokalsamfunn over hele Amerika tvinges til å foreta tyngende kutt innen utdanning, helsevesen og arbeidsmarkedet.

Vi fordømmer USAs militære okkupasjon av Irak – den er ulovlig, umoralsk og urettferdig. Vi vil støtte en form for regjering i Irak som er lovlig valgt av det irakiske folk. Eiendomsretten til irakisk olje skal tilhøre det irakiske folk og ikke de amerikanske oljeselskapene. Det irakiske folk må selv lede gjenoppbyggingen av sin økonomi og sitt samfunn.

Vi oppfordrer WILPFs medlemmer til å fortsette vår motstand mot okkupasjonen og militariseringen av Irak og mot enhver opptapping av krig i Midtøsten. Forsvarsminister (krisminister) Rumsfeld rettferdiggjør og antyder mulige militæraksjoner mot Syria og Iran. Vi kommer til å bli bedt om å tro på en vedvarende strøm av løgner etterhvert som denne fasen tar form.

Amerikas forente stater har begått krigsforbrytelser - forbrytelser mot menneskerettigheter og menneskeheten – i Irak og må bli stilt til ansvar ved den internasjonale straffedomstolen. Disse forbrytelsene er begått i våre navn. Som en antikrigsbevegelse må vi sammen med andre bringe dem inn for retten med henvisning til folkeretten.

Vi fordømmer at Bush-administrasjonen arbeider for et verdensomspennende militærherredømme som truer med stadig krig mot land som anses strategisk viktige. Vi slutter oss til den globale bevegelsen mot krig og støtter en strategi for en verden med fred og rettferdighet.

*Livet er uansett en hard kamp,
men hvis vi ler og synger litt
under den gode strid for frihet
vil alt gå lettere.*

*Jeg vil ikke tillate at mitt livs lys
blir bestemt av mørket rundt meg.*

Av Regina Birchem, WILPF Pennsylvania U.S.
oversatt av SiA

Kvinnenes menneskerettigheter i Afghanistan uten betydning?

Oversatt og bearbeidet av Ellen Elster

Afghanske kvinners rettssikkerhet og menneskerettigheter har ikke endret seg til det bedre etter at Afghanistan ble kvitt Taliban-styret. Like lite har FNs Sikkerhetsråds resolusjon 1325 hatt betydning for kvinnene i gjenoppbyggingen av landet og i det videre konfliktforebyggende arbeidet.

Uttalelsen kommer fra Ariane Brunet som er koordinator for kvinnenes rettigheter og demokrati i Canada. Hun ble intervjuet av *Women's Human Rights net* etter en reise til Kabul høsten 2002. Oppdraget var å vurdere menneskerettighetssituasjonen for de afghanske kvinnene og hvordan den politiske situasjon i landet artet seg for dem.

Krigen i Afghanistan fortsetter

Ariane Brunet synes det var svært uheldig at George W. Bush rettferdiggjorde angrepet på Afghanistan høsten 2001 ved å snakke om frigjøring av kvinnene. I realiteten har landet fått en ny form for fundamentalisme som har erstattet Talibans fundamentalisme.

- Vi kan ikke bruke kvinnenes rettigheter for å "selge" et korstog. Dessuten må vi ikke tro at krigen i Afghanistan er over. Den såkalte "krigen mot terror" fortsetter å rettferdiggjøre utplassering av amerikanske tropper i landet. Dessuten har de tidligere

krigsherrene fått sentrale posisjoner i store deler av landet. Det innebærer blant annet nøkkelposisjoner i regjeringen. Det gir indikasjoner på at demokratiet ikke er veldig uttalt, og at den demokratiske freden er meget tynslitt.

- Kvinner jeg møtte ga uttrykk for stor tvil på styresettet, og folk generelt hadde det svært vanskelig fordi regjeringen inkluderer menn med "blod på hendene".

Kvinner utelates i utviklingen

- Militariseringen av den humanitære hjelpen er et relativt nytt fenomen og blir benyttet i Afghanistan. Denne militariserte hjelpen bidrar til å stoppe kvinner fra å delta i gjenoppbyggende prosesser, blant annet fordi det truer sikkerheten deres. Det er absolutt nødvendig at afghanske kvinner får delta i de pågående beslutningsprosessene, ikke minst slik at de rette prioriteringene kan tas i gjenoppbyggingspolitikken. Det dreier seg blant annet om

fordeling av mat, vann, sanitære forhold, helse og energi.

- Ved utgangen av 2002 var den sosiale utviklingen kommet veldig kort. Enda mindre var oppnådd når det gjaldt viktige områder for kvinner, som for eksempel arbeid, helsetjenester og utdanning. Det er nok riktig at flere jenter går på skole nå enn tidligere. Men det er uklart om dette representerer noen betydelig framgang sammenlignet med tilstanden under Taliban-regimet. Nylig ble det vedtatt en lov om forbud mot felles undervisning av gutter og jenter, som gjelder for hele landet. Det innebærer at jenter ikke kan bli undervist av menn sjøl om det ikke er nok kvinnelige kvalifiserte lærere.

- Kvinner er ikke blitt tatt med på planlegging og i beslutningsprosesser på en rekke viktige områder innen politikken. Det er behov for å prioritere tema som vold mot kvinner. I henhold til den gjeldende grunnloven er vold mot kvinner tillatt. Det er derfor

Ariane Brunet

nødvendig å finne fram til en progressiv og feministisk tolkning av shari'a i grunnloven som baserer seg på menneskerettighetsprinsipper, og at grunnloven må forby diskriminering ved sedvane.

"Krigen mot terror" usynliggjør fredelig konfliktløsning

Kvinner i Sentral Asia er vant med terrorisme og lider kontinuerlig under terrorhandlinger. Samtidig forverres kvinnes situasjon på grunn av "krigen mot terror". Blant annet terroriseres kvinner som forsvarer menneskerettighetene, sier Ariane Brunet.

- "Krigen mot terror" har snarere usynliggjort alternative tilnærminger for konfliktløsning. Lokale kvinnelige fredsaktivister har utviklet verdifulle teknikker i forhandling. Dette blir dessverre oversett og underminert, ikke minst fordi "krigen mot terror" fremmer militarisering av hele samfunnet. Derfor er forhandling, dialog og konfliktløsning blitt satt på sidelinja i media og i FN, og fredsarbeidet får ikke den nødvendige støtten som trengs for å kunne få betydning.

Prioriterte områder

500000 dollars er bevilget til tiltak for kvinner i

Afghanistan slik at de gis mulighet for å delta i gjenoppbygging av samfunnet, deriblant prosjekter som skal fremme rettigheter for kvinner og demokrati. Det er særlig store behov for å bygge opp nettverksstrukturer. Kvinner ønsker informasjon som kan bidra til inflytelse på politikken i landet. Situasjonen i dag er at de sosiale og kommunikative infrastrukturene er fraværende eller svært dårlige. Det er derfor helt avgjørende å utvikle strategier for utveksling av informasjon og knytte kvinner i forskjellige deler av landet sammen, forteller Ariane Brunet.

- Et annet viktig område er rettigheter og demokrati. Tiltakene bør støtte opp om kvinnes rett til utdanning og bevissthet om kvinnes menneskerettigheter. Vi vet at bevissthet om rettigheter er en kritisk del av det å bygge opp en kultur som respekterer menneskerettigheter. Men vi vet også at kvinnes menneskerettigheter ofte blir utelatt fra den gjengse menneskerettighetsundervisningen.

- Et tredje område er å bedre kjønnsfordelingen og likestillingen i det afghanske

samfunnet i sin helhet. Og ikke minst vil bevilgningen bidra til å oppmuntre og støtte kvinners deltakelse og innspill til forskjellige politiske prosesser, deriblant reformer i grunnloven og annen lovgivning.

FNs Sikkerhetsråds resolusjon 1325 uten betydning

Om hvilken betydning Sikkerhetsrådets resolusjon 1325 har spilt når det gjelder kvinners rolle i konfliktforebyggende og fredsoppbyggende arbeid, sier Ariane Brunet at den har overhode ikke hatt noen som helst betydning i Afghanistan. Hun mener at internasjonale NGOer har en enormt viktig rolle å spille i å fremme forståelse for kvinnes rolle. Dessuten må FN gjøre mer for at resolusjonens innhold kan bli en realitet.

Dette intervjuet er hentet fra "1325 PeaceWomen E-News" (19th Edition, February 28th 2003).

Det er et nyhetsbrev om FNs Sikkerhetsråds resolusjon 1325. Det produseres av en gruppe fra WILPF og sendes ut en gang i måneden på e-post.

For abonnement:
1325news@peacewomen.org

Nordlendinger på Fredsmarsj i San Fransisco.

Fra vår trofaste medarbeider Hermien Prestbakmo i Troms har vi fått et utklipp fra *Nordlys*. Det er en morsom artikkel om en nordnorsk familie som gikk i fredsmarsj i San Fransisco.

Halvor Lunde sier at han var meget opprørt over Bushadministrasjonens politikk, men også over media og deres utrolige siling av informasjon. Men han oppdaget at det eksisterte en hel verden på siden av den storkonserneide virkeligheten. Og det var helt alminnelige mennesker med den forskjell at de søkte etter svar på spørsmålene sine uten å surfe på den TV-produserte virkeligheten.

I januar ble det arrangert en demonstrasjon mot krig som samlet masser av mennesker. Arrangørene sa 200 000, politiet 50 000, så sannheten ligger vel et sted i mellom. Menneskemengden var i alle aldre og fra alle samfunnslag, og stemningen var helt på topp!

APRIL I PORTUGAL

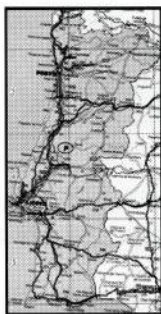
Aldri mer fascisme

Av Reidun Astrid Nydal

En million soldater deltok i de portugisiske kolonikrigene. Mange fikk store psykiske lidelser seinere i livet. Men Portugal var det siste landet i Europa som ville innrømme sammenhengen mellom krigstjeneste og den psykiske lidelsen *post traumatic stress disorder*.

Lisboa, 25. april 2003, Vind og regnvær til tross, folk strømmer ut i gatene for å feire frihetsdagen. Parolen "aldri mer fascisme" runger taktfast nedover den 80 meter breie frihetsavenyen Avenida da Liberdade, mens unge og gamle med nelliker i hendene marsjerer mot Praca Rossio. Her i selve hjertet av den gamle byen stemmer folket i med "Glandola vila morena", den vakre sangen om forbrødring og vennskap som vel appellerer til det beste i mennesket. I likhet med mange andre tekster var den forbudt før revolusjonen. Siden ble sangen synonym med friheten. Det var gått 29 år siden den utrolige og uvirkelige april dagen 1974 da ei gruppe offiserer fra Hæren greide å velte maktapparatet bak diktaturstaten over ei natt uten å spille en dråpe blod. Den tidlige morgenen da nyhetene hadde begynt å sive ut om et opprør hadde vel knapt noen tro på at diktaturet sto for fall. Men i de etterfølgende timene ble det klarere og klarere at den uventede revolusjonen virkelig hadde lyktes. Men det var først de etterfølgende dagene at jubelen fikk fri flyt. I over 40 år hadde folket levd under fascismens åk, der den

egenmektige statsministeren Antonio Oliveira de Salazar holdt regimet fast med jernhånd fra 1932 til 1968 ved hjelp av Hæren og PIDE - det hemmelige politiet med sine tusener av informanter som gjorde hverdagen utrygg for store deler av folket. Det å falle i unåde hos den instansen var ingen liten sak: utspekulerte former for tortur, årelang isolasjon i politiske fengsler. Det verste var straffekolonien Tarafal på Cabo Verde-øyene.

Portugal

Lite undervisning om fascisttida

Jeg står sammen med noen ungdommer og drikker kirsebærlikør fra et papirbeger på hjørnet av Rossio mens folk igjen synger "Glandola vila morena..." Det selges røde nelliker overalt. Blomsten ble selve symbolet på revolusjonen, en blomst kvinnene pyntet håret med, en blomst soldatene stakk i borsemunningene i de uvirkelige april dagene da nellikerevolusjonen varslet om en ny æra for folket i Portugal.

Disse unge har ikke selv opplevd diktaturet. Noen av

dem sier at skolebøkene forteller svært lite om diktaturtida. Det blir nærmest opp til den enkelte lærer å formidle kunnskaper om fascismen i Portugal. Men det fins atskillig litteratur om det svarte kapittelet av portugisisk nyere historie. Dessuten fins det fremdeles mange mennesker i landet med djupe sår etter lange fengselsår under Salazar. Det fins og flere tusen mennesker som har fått livet ruinert etter å ha blitt sendt ut som soldater i de portugisiske kolonikrigene i Guinea Bissau, Mosambik og Angola. For mange ungdommer kunne det bety fem års pliktjeneste - først to i hjemlandet og så to, tre år i bushen.

En million soldater i kolonikrigene

I forbundet for krigsskadde fra de væpnede styrkene ADFAs (Deficientes das Forças Armadas) møter jeg en av de ansatte, en tidligere oberst, Jorge Mauricio. Han er 52 år, kommer fra en by i det nordlige Portugal. Som 18-åring hadde han begynt på militærakademiet. Hvorfor?

--Hva visste vel jeg om de portugisiske kolonikrigene i Afrika? Vi var oppdradd til å

mene det myndighetene mente. Jeg hadde ingen motforestillinger. Jeg kommer fra beskjedne kår. Militærakademiet var gratis, Akademiet ga oss en utdanning og familien motsatte seg ikke mitt valg. Det var ikke rom for politisk diskusjon i den tida. Det var først da vi kom til Afrika at vi ble klar over andre forhold. Så var jeg i gang. Jeg skulle forsvare Afrika og ble sendt til Mosambik. Men etter fem måneder var det gjort. Jeg kunne ikke forsvare meg selv. Ei mine gjorde ende på den ene foten og tok begge øynene mine.

Mauricio er en av en million portugisiske soldater som ble sendt for å slåss i en kolonikrig som Portugal holdt gående i 13 år. Han kan fortelle om "post traumatic stress disorder". Det er blitt et spesialfelt for ham i åras løp. Det er den psykiske lidelsen som det først etter krigen i Vietnam og Afghanistan ble satt navn på. Mauricio sier at først for et par år siden "vedtok" Portugal at lidelsen skyldes krigsopp-

levelser. For øvrig var Portugal det siste landet i Europa som anerkjente sammenhengen mellom krigsopplevelser og denne sykdommen.

--Sykdommen kan aldri helbredes, men man kan få bedre livskvalitet ved adekvat behandling.

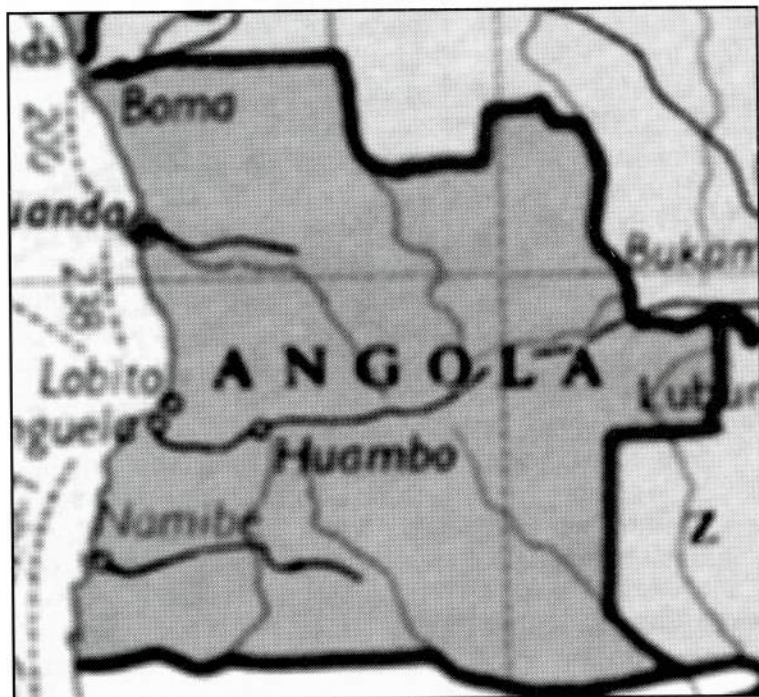
.Traumene begynner å aktiviseres når du blir rundt 40 - 45 år i form av søvnløshet, aggresjon, alkoholisme. Folk isolerer seg og mister evnen til å arbeide. Husk at vi opplevde svært alvorlige og traumatiske situasjoner. I tillegg kom den tropiske heten og utmattelsen. Det var bare en lege på 800 mann. Det er svært få her i landet som ikke har en slektning eller som ikke kjenner noen som ble invalidisert av krigen. De som var involvert i spesielt stygge handlinger har det verst.

Tre land!
Og en million
soldater!

ADFA har nå 11 avdelinger i hele landet med 70 lønnete ansatte og i tillegg ca. 200 ulønnete tillitsvalgte. De 15000 medlemmene betaler en årlig kontingent. Institusjonene er finansiert av staten. Hovedtemaet for ADFA nå er å fokusere på stress og på alderdommen. De sårede blir tidligere gamle enn andre og pensjonen er ikke tilstrekkelig til å leve av.

Mauricios er spesielt opptatt av å få holde foredrag på skoler om hva en krig gjør med mennesker. Han ser på det som svært viktig at ungdommen får kjennskap til sin nære fortid og at de blir klar over hvor nedbrytende og ødeleggende krigshandlinger er, forteller han.

Et menneske med engasjement, altså. En fin påminnelse denne våte vårdagen hvor portugiserne med paraplyer og nelliker har tatt til gatene i en flott feiring, forent i et unisont "Aldri mer fascisme!"

Alva Myrdal (Sverige)

Til nå den siste av "våre" (IKFF'ere) som har fått Nobels Fredspris

Ved Sidsel Andersen

Marek Thee ga i 1995 på vegne av UNESCO ut en antologi over alle Fredsprisvinnernes Nobelforedrag inntil da. Han delte boken inn i 7 deler:

I Fredens betydning.

II Instrument for fredspolitik

III Fredsbevegelsen og det pasifistiske verdenssyn

IV Rustning og nedrustning

V Menneskerettigheter, velferd og sosial rettferd

VI, Humanitære utfordringer

VII Regionale konflikter

Alva Myrdal delte prisen i 1982 med Alfonso Garcia Robles fra Mexico. Begge var plassert i gruppe IV fordi det var for arbeidet med nedrustning - spesielt atomnedrustning - de ble tildelt prisen det året.

Formannen i Nobelkomiteen la ved utdelingen vekt på at engasjement for fred og atomnedrustning hadde økt i Vesten de siste årene og at dette også hadde fått gehør blant politikere og hadde meningsfeller i øst.

Alva Myrdal hadde vært nominert til fredsprisen flere ganger tidligere, og hun hadde mottatt mange priser, også "Folkets Fredspris" i 1982,

kr 400 000 fra det norske folk. Dette beløpet brukte hun til Alva Myrdals fredsfond som støtte for nedrustning og mot atomvåpen. Drøyt et halvår etter denne prisen fikk hun altså endelig Nobels Fredspris - vel fortjent. Hun har senere uttalt at av hennes mange priser har Nobels Fredspris stått høyest, men Folkets Fredspris fra Norge er den som har kommet nærmest til hennes hjerte.

I sin tale til Alva Myrdal understreket Nobelkomiteens formann prisvinnerens livslange og utrettelige arbeid for nedrustning og fred, men han minnet også om hennes enda lengre innsats for kvinnefrigjøring og den skandinaviske velferdsmodellen.

Hun var aktiv i svensk og internasjonalt offentlig og frivillig arbeid for kvinnepolitikk, fred og nedrustning i hele etterkrigstiden. I slutten av 50-årene var hun Sveriges ambassadør i India. Etter det var hun parlamentariker og regjeringsmedlem i 60- og 70-årene. Hun deltok i utallige FN-konferanser. Hun var aktivt medlem av IKFF i Sverige.

I sitt Nobelforedrag kom hun bl.a. inn på sammenhengen mellom opprustning vold og teknologi, men understreket også små og store staters, enkeltpersoners og gruppers ansvar for arbeidet med nedrustning og fred.

Jeg velger å ta med her Mari Holmboe Ruges oversettelse og redigering av Alva Myrdals Nobelforedrag, slik som det ble framført under IKFFs pre-

sentasjon av tidenes 10 kvinnelige fredsprisvinnere på Fredsfestivalen til markering av Fredsprisens 100-årsjubileum i 2001.

"Jeg kommer ikke til å tale bare om nedrustning, men også om sammenhengen mellom opprustningen og det enorme jaget etter teknologisk vekst og den økende volden.

Vi må aldri glemme hvordan menneskers verdighet og rettigheter er blitt tråkket ned og heller ikke de stadig økende voldshandlinger og bruk av tortur. Alt dette dokumenterer en ufattelig og konstant forakt for menneskelig lidelse.

Små nasjoner kan utøve større innflytelse i nedrustningsforhandlinger enn det har skjedd til nå. Vi må anstrenge oss for å bryte gjennom den taushetens mur som stormaktene dessverre har bidratt til å bygge opp og dermed begrenset de små nasjoners innflytelse i internasjonal debatt.

Folk og regjeringer i mange flere land enn våre egne må forstå at det er langt farligere å ha tilgang til kjernefysiske våpen enn ikke å eie dem. Uten disse våpnene løper vi langt mindre risiko for å bli dratt inn i kretsen av stormakter med deres hyperfarlige våpen, som tross alt, ikke gir noen beskyttelse. Den feiloppfatning at seieren kan være kostnaden verdt, er i vår kjernefysiske tidsalder blitt til en fullstendig illusjon.

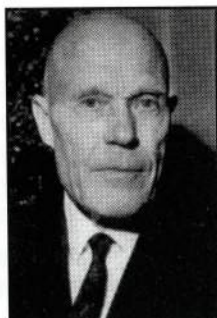
Mye har vært sagt og skrevet om hva en akseptabel

Oppstilling!

Diskusjon om almen verneplikt på 50-tallet

Ved Guri Tambs-Lyche

En søndag i januar var det en del av oss som hørte på radio da de sendte et hørespill av Tarjei Vesås som het *Sabelskuggen*. Jeg for min del kvakk til, jeg kom dessverre inn i det litt sent, men allikevel skulle en trodd det var skrevet i dag som innlegg i debatten om allmen verneplikt.

maktbalanse består i og hva som egentlig menes med uttrykket "terrorbalanse". Trass i alle eksperter som mener å forstå den enkle sannhet, oppstår det misforståelser, også den ideen at det trenges mer når man allerede har mer enn nok, får sterkere fotfeste. Denne tankegangen gjelder for det meste langdistanse-rakettene, men også for andre kjernefysiske våpen. Jeg kommer til å fortsette å gjenta denne kjensgjerning inntil politikerne får det inn i sitt hode: Når man har nok, trenger man ikke mer. Jeg er enig med de mange som mener at en frysing av alle våpensystemer på dagens nivå er det første skritt i en realistisk nedrustnings-politikk. Hvis bare lederne kunne forstå at de kreftene som fører våpenkappløpet videre, er galskap.

En mektig protestbevegelse som taler sunn fornuft har oppstått i stadig flere land som motkraft mot kreftene for opprustning og militarisme i verden. I denne nye folkebevegelsen mot atomvåpen, spiller kvinner og stadig flere kirker og yrkesorganisasjoner en ledende rolle. Jeg mener bestemt at de ledere som utøver politisk makt over verden, vil en dag, før eller senere, bli nødt til å bøye seg for sunn fornuft og menneskehetens vilje.

Krig er mord! De militære forberedelser som nu er i gang for en mulig storkonflikt, kan føre til kollektivt mord. I vår kjernefysiske tidsalder vil ofrene telles i millioner. Denne nakne sannhet må tas på alvor. Vår tidsalder kan bare betegnes som barbarisk. Vår sivilisasjon er i ferd ikke bare å bli militarisert, men også brutalisert".

Jeg prøvde å få lånt stykket på biblioteket, men det viste seg å være vanskelig, og jeg må berømme en bibliotekar på Furuset bibliotek som tilslutt greide å oppspore det på Universitetsbiblioteket i Bergen. Det har aldri vært utgitt, derfor fikk jeg det som maskinskrevet manuskript, det var som å ha et klenodium i handa.

Det står ikke når det ble sendt første gang, men det skal være skrevet en gang på 50-tallet. På den tiden var vi sterkt inne i den kalde krigen og opprustningen i Norge foregikk for fullt.

Og så er reknemaskinene kommet til for fullt og stykket begynner med den forferdelige larmen de førte med seg (det er det eneste som sier at dette ikke forgår i dag), men troen på at reknemaskinene kunne rekne ut **alt**, var meget stor.

Samtidig er tydeligvis den gamle kadaverdisiplinen i full

blomst og dels handler stykket om en gutt, Bent, som protesterer mot dette, og til gjengjeld får disiplinærstraff som nesten tar livet av ham, i alle fall får han et alvorlig sammenbrudd. Samtidig foregår en diskusjon mellom kvinner som sterkt fremhever at de ikke vil forråes med den slags disiplin, og guttens mor som er tilhenger av "likestilling". Argumentet fra de unge kvinnenes side er at de er kommet til verden for å beskytte liv ikke for å ta liv, mens "likestillingsargumentet" er det samme som i dag.

Stykket slutter med at en av jentene vil sende inn en protest mot den behandlingen Bent har vært utsatt for, og får til svar at det nok blir rekne-maskinene som avgjør om den vil bli tatt til følge.

De (reknemaskinene) skal kunne rekne ut hvor meget et menneske tåler!

Vi beklager!

Utenpå forrige nummer hadde vi en fin tegning som alle la merke til, men dessverre glemte vi å sette kunstnerens navn i bladet.

Hans navn er: **Jan Erik Vinje**

Noen tanker om fred - og skolefag?

Brev til Johan Galtung fra Katja Bratseth, 15 år

Katja Bratseth
BRATTSET GARD
6693 MJOSUNDET

30.januar 2003

Kjære Johan Galtung.

Jeg så programmet om deg, og ditt fredsarbeide på TV'n i julen. Jeg ble svært fascinert over at det faktisk fantes en som jobbet for å søke fred, i disse dager, der "alle" hisser til krig.

Jeg er selv 15 år gammel, humanist og pasifist, og prøver så godt jeg kan, på min måte, å arbeide for fred. Dette ved å diskutere og argumentere for fred blant mine venner, klassekamerater og andre mennesker som jeg møter på min vei. Jeg vet jo at dette på langt nær er nok, men det er en begynnelse. Jeg har tenkt meg til Oslo den 15. februar, for å gå i demonstrasjonstog mot krig i Irak. Men, vet ikke om jeg kommer meg dit, pga. svært lang reise. Tenker nå på deg som reiser jorden rundt for å bistå fredsarbeide, men det er litt annerledes for meg som er student og avhengig av andres penger.

Jeg kom over en liten bok som heter "Disarmament who is against?", da jeg lette etter en bok på engelsk (blant mammas bøker), for å forbedre min egen engelsk.

Ettersom jeg ikke er 100 %

Johan Galtung

konsentrert om boken, begynte jeg å tenke litt på dette med fred kontra krig. Hvordan skape fred, i vårt kapitalistiske samfunn som er styrt av USA?

Det var under denne fundering jeg begynte å tenke på dette med et eget fag i skolen som kunne hete for eksempel: "fredslære". Dette faget kunne ta for seg hvordan vi skal lære å løse en konflikt uten krig. Jeg synes din modell med appelsinen, var svært god - og noe slikt synes jeg vi burde lære om på skolen. Dette faget kunne også ta for seg antirasisme, og lære oss å forstå at penger og makt ikke nødvendigvis er det viktigste i livet.

Om dette faget: "fredslære" ble innført på alle skoler over hele verden, ville det kanskje bli færre hevngjerrige, maktsyke og pengegale mennesker som Georg W. Bush i framtiden.

Jeg er ikke helt sikker lenger,

på hvorfor jeg ville fortelle om dette til deg. Men håpet kanskje at du kunne prøve å få videreført denne ideen, eller kanskje jeg kunne få noe respons tilbake?

Jeg vil så til slutt si at jeg tror verden hadde vært et bedre sted for alle om noen flere kunne ha delt din livsfilosofi, og kjempet (fredelig) for fred.

Håper å høre fra deg.

Med vennlig hilsen,
Katja Bratseth

e-post adr.:
katja-bratseth@hotmail.com

PS.dette brevet er sendt som vanlig post, men tenkte kanskje det var lettere å nå deg med e-post, DS.

*****

Tilføyelse

Katja kom til Oslo 15 februar og var med i den store demonstrasjonen!

Hun har også fått svar fra Johan Galtung, som sa det var fint at hun skrev til ham. Han sa at han lenge hadde tenkt på dette med skolen, og også skrevet om det.

GTL

EU som motmakt mot USA og med solidaritet med det fattige Europa

Av Ellen Elster

IKFF har gjennom sin politikk sagt nei til medlemskap i EU. I vinter fikk EU-debatten ny vind i seilene og barometeret svingte fra nei til ja til EU. Mange hevdet at det er oppstått en ny situasjon med en utvidelse av EU. Men også verdenssituasjonen førte til at det er nødvendig å tenke nytt og se på EU som en motmakt mot den ene stormakten som styrer verden. Særlig ble det tydelig etter USAs angrep mot Irak. Og bør IKFF revurdere sin politikk på området? Fred og frihet kaster seg ut i debatten og har i første omgang spurt noen medlemmer av IKFF om hvilke tanker de har på disse spørsmålene.

Edel Havin Beukes, landsleder

- I hvilken grad kan vi si at EU kan fungere som en motmakt mot USA?
- USAs og EUs stormaktsambisjoner bekymrer meg. Det gjør også den problematiske globale ressursituasjonen vi er i. Jeg tror ikke at EU vil innebære en bedre løsning for en nødvendig bærekraftig utvikling og en mer rettferdig fordeling av de godene.
- USA har programfestet at deres mål er for enhver pris å sikre at den amerikanske befolkning får de ressursene de trenger. Dette fører til at de satser på et militært system som skal brukes til dette formål globalt. Det ligger an til at EU vil ha tilsvarende ambisjoner, bli større og bygge opp et sterkt militærapparat. De begrensede globale ressursene skal altså fortsatt brukes til å produsere våpen til voldsanvendelse og krig.
- Er du enig i at EU-utvidelsen betyr solidaritet med det fattige Europa?
- Hva slags solidaritet er det snakk om og med hvem?
- Jeg vil heller satse på et FN

som kan være det samlede organet for befolkningen på jorda og som også stormakter må respektere og følge rådene til. Et økonomisk sterkt FN må satse på ikkevoldelige metoder for å løse konflikter og stille til ansvar overfor internasjonale rettsorganer der militært maktmisbruk benyttes.

Ingrid Eide:

- I hvilken grad kan vi si at EU kan fungere som en motmakt mot USA?
- EU har i hvert fall et potensiale som motmakt til dagens USA-dominans. Toneangivende EU-land som Frankrike og Tyskland nektet å bøye seg for USAs press i Irak-spørsmålet. Dermed hindret de, sammen med Kina og Russland, at FN ble gjort medansvarlig for USAs krigslinje.
- Forhåpentligvis vil den folkelige motstanden mot militære løsninger og annen maktarroganse overfor resten av verden holde seg i Europa. Det vil bidra til å styrke FN som konfliktløser og fredsbygger.
- Er du enig i at EU-utvidelsen betyr solidaritet med det fattige Europa?

- De nye medlemslandene gjør EU mer "alleuropeisk" og trolig mer solidarisk. "Fattig-Europa" vil nok måtte gjenreise staten som nødvendig medspiller når gammel og ny fattigdom skal bekjempes. Vest-Europa og EU har en bedre stats- og forvaltningsforståelse enn de nyinnmeldte landene (- og forsåvidt mer enn USA -). Skal de få nytte av EUs drahjelp og overføringer for å løse sine utviklingsproblemer, må de gjennom krevende tilpasningsprosesser.

Og Ingrid Eide føyer til:

- EU er som en halvøy på et enormt eurasiatisk landområde, og Norge er et langstrakt land i den eurasiatiske utkant, med under en promille av verdens befolkning. Vi er i Europa og må unngå rollen som atlantisk "randstat" og militær verkøykasse for USAs globale ambisjoner. Vår regionale identitet bør forankres i Europa, og vår globale samvittighet i FN.

Denne enquêten fortsetter vi i numre fremover, men vil også gjerne ha innspill fra andre. Se side 22.

Red.

MIN ER

Tre smågutter leker i sandkassa. De har gravemaskiner, lastebiler som kan tippe lasta, de har spader og bøtter. Så faller den ene ut av leken, slik det ofte blir når man er tre og ikke to. Han får et fjernt blikk i øynene, piller seg litt i nesa, så retter han seg opp og vurderer situasjonen.

Tenker.

De to andre har ikke merket at han føler seg utestengt.

De brummer og kjører, rygger og laster.

Tredjemann famler etter noe i lomma, en liten, rød bil.

- Ærnærnnærnn! sier han, liksom for seg sjøl.

Kjører den lille, røde bilen i sanden.

Den ene av de to andre guttene blir oppmerksom, følger den røde bilen med øynene. Slipper taket i gravemaskin-spaken. Den andre gutten blir også sakte klar over hva som er i ferd med å skje.

- Du skulle jo fylle opp bilen min, sier han nesten gråteferdig allerede, han aner nok hva som blir utgangen på dette, men gravemaskinføreren har mistet interessen.

- Det er sånne biler som er kule, sier han om den lille, røde. - Gravemaskiner og sånt er bare for drittunger. Ærnærnn!

Og det var den leken. Nå

leker de ikke gravemaskin lenger, nå kjører de racerbil. Dem er det bare to av for øyeblikket, og han som kjørte lastebil, gir etter en stund opp.

Han går sin vei, og klarer ikke å leke noe som helst, før han endelig kommer på å lage bråk borte ved huskene, der sløyfeprydte småjenter akkurat da svinger fælt så fredelig fram og tilbake.

Og så var den leken over også...

Tenåringer på bussen.

De ler og bråker, guttene med lua nede i øynene, jentene med rosa neglelakknegler og stramme bukser.

Gutten med den blå fleeejakka henger over ryggstøet på setet foran, prøver alt han kan å gjøre inntrykk på de to som sitter der, ei lys med hestehale, ei mørk med korte krøller.

Jentene ler, han får det til, han gjør inntrykk.

Men idyllen skal ganske snart ta slutt. Han med fleeejakka har trukket fram mobiltelefonen sin, viser dem et spill han kan spille på den. - Å, sier jentene. - Å, så kult!

Men da er det en som har våknet, sett hva som er på gang, og slenger seg ned på jentenes armlenet.

- Få se! Æh, det har jeg hatt sjøl. For lenge siden. Det er vel ikke kult, det er bare lillebroren min som driver på med den greia der mer nå, ass'!

Han med spillet og fleeejakka lar mobiltelefonen synke.

Han ser, uten å klare å gripe inn, at tida hans er omme, at den andre har tatt over, begge jentene sitter snudd mot ham, de ler nå, enda mer enn i sted, de ofrer han ikke et blikk.

De snakker ikke om mobiltelefoner mer, heller. De snakker om en film de har sett.

Han med fleeejakka har ikke noe han skulle ha sagt til det. Han har ikke sett den. Han har tapt.

Han har mistet dagens sjanse.

To helt vanlige situasjoner.

Tilfeldigvis observert av undertegnede på en og samme dag. Så tenkte jeg vel noe i retning at det jammen er hardt

FINERE

Av Kjersti Scheen

å være barn, tenåring er jeg heller ikke lei for at jeg ikke er mer. Jeg tenkte også at man med åra får sjansen til å lage seg strategier som redder en ut av slike situasjoner. Man er ikke like åpen og hjelpeløs overfor livets små nederlag som man var da man var barn.

Så går man i selskap.

De fleste av gjestene har studert ved samme universitet på omtrent samme tid, for ganske mange år siden. Har ikke sett hverandre på en stund.

Damene, som enten var tidligere studiekamerater av herrene eller gift med dem, samler seg nokså fort i små grupper. Ikke alle kjenner hverandre fra før. Det er om høsten, dette, det blir foreløpig til uforpliktende småprat om skolefritidsordninger, den evige tidsklemma yrkesmennesker med barn alltid kommer i, til og med kjøkkeninnredning snakker de om. En av dem har lyst til å rive alt sitt og bygge opp nytt, spør etter erfaringer.

Uforpliktende, inkluderende småsnakk.

Det er tidlig på kvelden, selskapet ikke helt i gang.

Men hva snakker herrene om?

Jeg tar meg en sving med vinglass i hånd, lytter litt hist og litt her, noe jeg er så hekta på

som andre kan bli på røyking, eller spill på automater, har jeg skjønt.

- Og du, da? Hva driver du med nå?

- Nei, jeg er jo på universitetet.

- Var det ikke snakk om en doktorgrad?

- Jo, for så vidt. Men jeg har skrinlagt det.

- Jaså. Jeg tok doktorgraden i England, jeg, men det har du kanskje hørt?

- Jaha. Jaså, nei det visste jeg ikke.

Pause.

Så kikker jeg ut av vinduet.

Der står alle bilene som gjestene har kommet med.

- Fin bil, sier jeg til herren som dukket opp ved siden av meg. Nikker ned på noe sølvblankt noe.

- Nå, den. Det er Petters. Jada, bra nok den. Men nå skal du se, den grønnaktige bak der? Den er min. Koster det hvite ut av øynene på deg, vet du, ha-ha. Men skal det være bil, så, med. alt mulig slags utstyr, da...

Hestekrefter så jeg burde bodd i Italia, ha-ha. Gåkke an med sånt her. Men skal en ha bil, så.

I avisen står det at 70 % av norske menn bekymrer seg over lengden på penis.

Eksperten som blir intervjuet, sier at det nok ikke er så mye det at de er redde for ikke å tilfredsstille kvinnen, det er nok mest angsten for å bli sett ned på av de andre.

Guttene.

Er det rart det blir krig, som mor sa, når vi barna kranglet...

XXXXXXXXXXXXX

ARNS RIKE

Av Jan Guillou

Artikkelen er skrevet av Guri Tambs-Lyche

Dette er ikke noen anmeldelse, fordi de tre bøkene det handler om er kommet for noen år siden, og mange har allerede lest dem. Det gjelder Jan Guillous trilogi: **Veien til Jerusalem, Tempelridderen, og Riket ved veiens ende**. På en måte er det tre "røverromaner", uhyre spennende men også veldig interessante på en litt spesiell måte.

Guillou satt i 48 timer fastlåst på et hotellrom for å vente på en telefon, og brukte tiden til å se på CNN. Jan tok fram et papirark og delte det i to med en strek. På den ene siden sto det *onde*, på den andre *gode*. Og så satte han en strek for hver gang nyhetsoppleserne omtalte en muslim. Da telefonen ringte og ventetiden var over sto det 57 streker under *onde* og ingen under *gode*. Alle de muslimer som var omtalt var framstilt som ureflekterte, aggressive og farlige – *onde* mennesker.

Slik den "kristne" verden presenterte sarasenerne i middelalderen, og dro i korstog, slik presenteres fortsatt mennesker med Islam som religion.

Denne ureflekterte holdningen ønsket Jan Guillou å gjøre noe med. Han ønsket å skrive en bok som i et historisk perspektiv skulle ta et oppgjør med denne fremmedfrykten og religionsrasismen i den kristne kultur – kanskje i alle religiøse kulturer. Det ble ikke en bok, det ble 3 – og en til.

Trilogien handler om en

svensk tempelridder – en røverroman på høyde med C.S. Forresters bøker om Hornblower – men med et klart budskap: intoleranse eller toleranse tilhører ikke den ene eller den andre siden.

Jan Guillou fikk store problemer. Han måtte tilbake til 1100-tallets Sverige – det er bare det at på 1100-tallet fantes det ikke noe Sverige. Begrepet dukket først opp i andre halvdel av 1300-tallet, og Stockholm kom først til som politisk sentrum i siste halvdel av 1200-tallet.

Brokker av svensk historie, et sagn her og en spesiell bygning der er Jan Guillous utgangspunkt for å dikte – både om hvordan Sverige ble til – **og**, og det er ingen diktning: ta et oppgjør med intollerante holdninger.

Trilogien om Arn Magnusson er vel verd å lese både som spenningsroman og som historisk diktning. For alt er historisk korrekt så langt det lot seg gjøre, og mange av personene er historiske personer. Alle hendelser i stor målestokk er korrekte, men intrigene mellom slekter og enkeltpersoner kan godt være sanne, men er naturligvis fri diktning.

Bøkene handler som sagt om Arn Magnusson som vokste opp i kloster og derfor var temmelig uforberedt på *Kjærligheten*. Hans kjæreste blir med barn, og som straff blir hun satt i kloster og fratatt

barnet og han får ordne om å tilslutte seg tempelridderne i Det Hellige Land. Dette skal vare i 20 år. De gir hverandre løfte om å være trofaste til han kommer tilbake.

Det er kanskje særlig Arns opphold i Midtøsten som oppfordrer så sterkt til toleranse. Han lærer seg arabisk og leser Koranen så grundig at han kan diskutere den med den fremste representanten for sarasenerne. I skildringen av intrigemakeriet for maktens skyld på de kristnes side er han heller ikke nådig. Arn kommer igjennom de 20 årene og drar tilbake til Sverige med et følge av sarasenske håndverkere og arabiske hester. De siste er langbente, raske dyr og ikke trege som våre nordiske hester var.

Tiltross for at andre vil noe annet gifter han seg med sin kjæreste Cicilia.

Hjemme i Sverige setter han i gang en storstilet bedrift først og fremst for å oppdra en ny generasjon krigere som skal føre til at det Sverige man da kjente til, nemlig hele Midtsverige blir samlet til ett fredelig rike. Dessuten produserer han på gården en mengde med moderne produkter som han har lært i andre land, og sarasenerne har han med som lærere på en rekke områder. Det blir tatt hensyn til deres religion og kultur. De får et eget hus og blir respektert. Dessuten har gården ingen slaver

som var svært vanlig den gang.

Den fjerde boken som er kommet til noe senere er nok skrevet for å fortelle at noe av Arns intensjoner om et samlet rike og en hovedstad ble virkeliggjort gjennom Arns sønnesønn Birger Magnusson. Han har nok Birger Jarl som forbilde. Han utstedte lover om fred i hus og hjem og kirke og

for kvinner, og disse lovene ble førende 600 år fram i tiden. Han var Stockholms grunnlegger og la grunnlaget for Sverige som nasjon.

Det er ingen "snill" tid dette, verken i Europa eller Norden, så det er i grunnen imponerende å skrive en roman fra den tiden som fremhever fred, toleranse og

fremskritt som et politisk program.

De som ikke har lest romanen har noe å glede seg til.

Opplysningene om Guillou i begynnelsen av artikkelen er tatt med tillatelse fra et innlegg i "Humanus" av Børre Austmann

---

OLAV HARALDSSON KYRRE

Dikt av Erik Bye

Fredsbevegelsen har vel ikke vært særlig glad i Snorre og hans sagaer, som for en stor del er opptatt av krig. Derfor er det kanskje grunn til å ta frem den ene, som fikk minst plass av alle hos Snorre, nemlig om Olav Haraldsson Kyrre. Han var sønn av Harald Hardråde, men i motsetning til faren var han meget fredelig (Tilnavnet Kyrre betyr fredsæl). Han var en av Norges beste konger, han fikk ryddet nytt land og det var han som grunnla Bergen. Vi vet at han hadde en kvinnelig skald og at hun het Vilborg, men ingen ting av det hun skrev er bevart. Erik Bye har æret kongen og hans skaldekvinne med en sang:

Det var Vilborg Skaldekvinne
Satt ved kongens bord
Visste vel en sang å spinne,
ga hans tanker ord.
"Vilborg syng om temte teiger,
om den gyldne sæd.
Syng om regn og gress og grøde –
syng om fred".

Det var Olav Kyrre-kongen
løftet høyt sitt horn,
drakk seg glad blant svette bønder,
signet deres korn.
Vilborg syng en seierssalme,
i vår strid mot nød.
Syng om munner vi skal mette,
syng om brød"

Det var Vilborg Skaldekvinne
sto i kongens stavn.
Sang om Olavs raske knarrer,
sang dem vel i havn.
Tømmermannens bile klinger
ifra gry til kveld.
Syng om nye Bjørgvins
tårn og tjeld.

Det var Olav Kyrrekongen.
Landet gav ham takk.
Plogen valgte han til våpen,
og en skald med stakk.
"Vilborg syng ved sottesengen
om den strid han stred.
Syng at gamle Olav Såmann
falt - i fred"

Nytt fra Norges Fredsråd

NFR avholdt årsmøte den 24 mars 2003. Referatet foreligger på grunn av sykdom ikke ennå, og jeg prøver å referere noen få av hovedpunktene og utfallet av valgene. Så snart referatet foreligger, kan de som er interessert få kopi av dette ved henvendelse til IKFFs kontor.

Styret for 2003:

- Erik Strøm, informasjonsarbeidere for fred
- Ivar Evensmo, PRIO
- Ada Haug, Norges Fredslag
- Anne Halvorsen
- Heidi Andersen
- Dag Tangen
- Sidsel Andersen, IKFF

Årsrapport og regnskap ble behandlet og tatt til etterretning.

Årsplan 2003 ble behandlet og godkjent. Bl.a. følgende punkter ble gjennomgått: Opprustning av NFR i 2003, nye medlemsorganisasjoner, bevilgningssøknader

Kjernevirksomheten omfatter:

- a. nettverksbygging nasjonalt, evt felles internettportal for fredsorganisasjoner.
- b. politisk påvirkning (media, politikere, partiprogrammer)
- c. arbeid med bevilgninger
- d. nettverksbygging internasjonalt EN-CPS, (The European Network, Civil Peace Services og Midtøsten)

Prosjektarbeid omfatter foreløpig: Fredsundervisning og informasjon, Haagoppfølging, Midtøsten.

Styremøte ble avholdt 2.april På dette møte ble bl.a. behandlet søknader til NFRs delegat til FN's 58. Generalforsamling. Ellen Sofie Baalsrud ble enstemmig valgt – og det er vi glade for.

SiA

*****

unionstiden 1814 –1905 med tittelen "Da Norge og Sverige hadde felles konge og dronning". Boken gis ut på begge språk samtidig og skal formidle unionstiden sett fra grenseboernes ståsted. Det søkes dessuten om midler til et felles utstillingsprosjekt.

SiA

NANSENSKOLEN, Norsk Humanistisk Akademi, er et studiested for mennesker med ulike politiske, religiøse og kulturelle interesser. Skolen ønsker å bidra til en gjennomtenkning av hva som er menneskets vilkår i verden, hvilke verdier vi vil bygge våre liv på – og hvilke samfunnsformer som best kan ivareta disse verdiene.

Nansenskolen har bedt oss annonsere noen kurs de har, som kunne være interessante for våre lesere. Det ene het "Gandhi og det 21.århundre" og det andre "Norge som fredsmegler – overmot eller realisme". Dessverre har begge kursene vært når vi kommer ut i juni. Vi burde nok hatt dem inn i mars-nummeret. Nansenskolen har ofte slike interessante kurs og vi ber heller interesserte å ta kontakt med skolen og be om å få brosjyrer for det de har etter sommerferien.

Nansenskolen
NORSK HUMANISTISK AKADEMI

Nansenskolen,
2600 Lillehammer
Tlf. 61 26 54 00
Fax. 61 26 54 40

Stiftelsen Kongsvingermuseene.

Som en fortsettelse på vår deltaking i Kvinnemuseet på Kongsvinger, som nå er slått sammen med Kongsvinger Museum under navnet Stiftelsen Kongsvingermuseene, er vi med i representantskapet for denne stiftelsen. Våre deltakere er: Kari Nesdal, Årnes og Sidsel Andersen, Oslo. Sidsel Andersen ble valgt til vararepresentant til styret.

Kvinnemuseet skal i sommer ha 2 utstillinger. "Hvordan har vi det i dag?". Den offentlige helsetjenesten runder 400 år i år. Utstillingen åpner i mai.

5.juni åpner biskop Rosemarie Køhn utstillingen "Fra Kristin Lavransdatter til Rosemarie Køhn".

Hvis du er interessert i å høre mer om disse utstillingene eller besøke dem, ta kontakt med IKFFs kontor. Museet er vel verd et (mange) besøk.

Foruten nevnte hovedutstillinger blir det arrangert 2 samtidokumentasjonsprosjekter: "Kjøkkenbenker tur-retur" og "Fra rent til nyvasket – skittent og rent tøy etter 1950".

Et samarbeidsprosjekt mellom Halden Historiske Samlinger og Kvinnemuseet, Värmlands museum og Bohusläns museum i form av en bok er dessuten på gang. Temaet er

Nytt fra Menneskerettighetsmarsjen

Ved Karin Aanes

Gledelige nyheter fra USA og Canada, begge land fikk sine nasjonale komiteer for noen dager siden - 28 april

Selv er jeg på reise. Har vært noen dager i Brussel, hvor det var avtalt møter med NGOer og medlemmer av Europarlamentet. Nå håper jeg at dette vil føre til at det opprettes nasjonal komité i Belgia, og at politikerne vil bringe informasjonen videre og bidra til at det kanskje kommer komiteer i Frankrike, Spania og Portugal.

Nå er jeg i Achen i Tyskland, bor hos vår kontaktperson, og har hatt møter med flere interesserte kvinner. Så går turen videre til Amsterdam, hvor jeg skal treffe vår kontaktperson og i alle fall en til, før jeg setter meg på flyet hjem.

Vi er inne i en spennende, men også vanskelig periode, og det er ikke så lett å planlegge Marsjen, før vi vet mere om "veikartet" til Bush. Men vi fortsetter arbeidet med de mange ubesvarte praktiske spørsmålene, og har sendt ned en lang liste til den Israelske komiteen.

I tillegg arbeides det med å få tak i "celebrities" som kan være døråpnere for oss i Israel. Vår tanke er at det ikke vil være så lett for israelerne å hindre oss i å komme inn eller stoppe oss ved check-pointene, hvis vi har med oss kjente fredsprisvinnere, politikere, forfattere, musikere osv, og forhåpentligvis journalister. Vårt ønske er at det skal komme nye "kjendiser" med noen dagers mellomrom, og gå med oss en eller flere dager. Dette er også diskutert i de møtene jeg har hatt den siste uken, og vi håper at hvert land ser hvem de har kjennskap til og kan spørre om støtte.

Vi gleder oss til å få besøk av flere fra den danske komiteen 18. Mai. De kommer opp med båten, slik at vi har tid til å treffes mellom 9 og 17. I tillegg har vi invitert kontaktpersonene våre i Sverige, så vi får muligheten til å utveksle erfaringer og diskutere veien videre i fellesskap.

Torill Eide og flere reiser til Israel og Palestina i slutten av juni, for å ha nye møter med de tre samarbeidskomiteene våre. Det er også mulig for marsjeldtakere, som ikke har mulighet til å delta i september, å prøve å bli med i juni.

Sidsels Plukk

For et par år siden opphørte Trondheim avdeling av IKFF som egen enhet. Dette beklaget vi i landsstyret sterkt, vi beklager det fremdeles i dag og uttrykker her og nå at vi håper at noen av alle de medlemmene vi har i Midt-Norge kan tenke seg å få avdelingen på fote igjen. Hører dere det Trondheimsdamer!!!

Noe godt kom det ut av at avdelingen opphørte. Sammen med siste kontingentinnbetaling fikk vi en fane med FN-sambandets logo og en IKFF-fane. Begge deler var kjærkomment, men vi fikk en annen "dyrgrip" som gledet oss enda mer: En håndskrevet protokoll fra IKFFs stiftelsesmøte i Trondheim 2. mars 1935 til styret 26. juni 1940 – av naturlige grunner - sendte et brev til medlemmene som begynte slik. "Vår avdeling er foreløpig opphørt å funksjonere". Brevet fortsetter med å oppfordre alle "etter evne om å gjøre sitt til å avhjelpe den nød som krigen har skapt." Rent praktisk var det skaffet til veie 40 meter tøy til barnepyjamas og en hel del garn og oppskrifter til pullovers og strømper. Medlemmene ble bedt om å gjøre sin innsats gjennom sommeren med søm av pyjamas og strikking av barneplagg.

Det var en flokk damer som startet IKFF-Trondheim denne marsdagen i 1935. Første leder var Kaja Graff Holmen.

Ut over våren ble det holdt flere møter, også med besøk av daværende landsleder Marie Lous Mohr, og allerede 25. mai arrangerte foreningen i anledning Kvinneligaens 20-årsjubileum utstillingen For Fred – Mot Krig. Ved gjennomlesing av boken ligger det nær å trekke paralleller mellom disse førkrigsårene 1935 – 40 og de årene vi har gjennomlevd til nå i 1980 og- 90årene i det 21 århundre. Vi kjenner igjen terminologien. For Fred – Mot Krig var kanskje den tidens "Fredsiniativ"et"

I boken er det limt inn en god del avisutklipp angående krig, fred, lotter og fredsbevegelse. Og Kvinneligaen engasjerte seg. Et raskt blikk viser overskrifter som: "Protest mot Italias krigstrusel", "Henstilling til Folkeforbundet å bruke alle maktmidler for å hindre et nytt blodbad", "Et mektig protestmøte i Trondheim mot krigen". Alle var enige om at de ikke ville ha krig, men i et innlegg av en Sverre Johnsen leser vi: "Internasjonal Kvinneliga ---- er en av det russiske kommunistpartis dekkorganisasjoner".

I mars 1936 lanseres "Kvinnenes fredsdag i Norden som ble opprettet 18. mai etter mønster fra Danmark som hadde hatt en slik dag siden 1928.

Vi klipper mer fra denne interessante protokollen i neste nummer av bladet.

IKFFs landsmøte 26. april 2003.

Referat av Mari Holmboe Ruge

Landsmøtet 2003 ble holdt i møterommet i kontorfellesskapet Storgt. 11. Det ble avvirket over bare én dag, bl.a. på grunn av at flere ikke kunne delta både lørdag og søndag, og bare to tilreisende. Den vesentligste årsaken til svak deltakelse var nok at det bare var vel et halvt år siden forrige landsmøte, i september 2002. Med møte i slutten av april er vi tilbake til en veletablert rytme. Vi bør likevel drøfte om tiden er inne til å gå fra årlige landsmøter, over til annethvert eller tredjehvert år, slik IKFF Sverige har gjort. "Tilbudet" av interessante og viktige seminarer, konferanser og andre fredspolitiske tiltak er nå svært stort, og konkurrerer med IKFFs egne arrangementer. På grunn av reduksjonen til en dag ble det planlagte foredraget søndag av Victoria Einagel tatt ut av programmet. Vi håper å høre fra henne en annen gang. Deltakerliste vedlagt.

1. Landsleder Edel Havin Beukes åpnet møtet og ønsket velkommen.
2. Valg av møtefunksjonærer: Edel Havin Beukes dirigent med Marie Larsson som bisitter. Redaksjonskomite (om nødvendig): Edel, Ellen Elster, Mari Holmboe Ruge. Referent Mari Holmboe Ruge.
3. Årsmeldinger. Landsstyrets årsmelding ble gjennomgått og *godkjent* etter noen tillegg og endringer. Opprettet årsmelding er vedlagt referatet. Årsmeldinger fra Oslo/omland, Sandnes, Stavanger og Troms ble lagt fram. Utdrag av disse kommer i Fred og Frihet nr 2/03. Berit Oldeides hilsen fra Sandnes gjorde spesielt inntrykk: "*Dette landsmøtet er vel det viktigste i min periode i kvinneligaen. Verden er gått av hengslene, og vi kan ikke protestere høyt nok mot det som skjer!*"
4. Regnskap 2002 ble lagt fram av Mari Holmboe Ruge. Driftsregnskapet viser et formelt overskudd på 6.900 kr, men reelt er det underskudd (som budsjettert) pga ubrukte øremerkede bevilgninger. På grunn av overgang til nytt regns-

kapssystem er det vanskelig å sammenligne direkte med forrige årsregnskap, men et par saker er viktige å merke seg. Produksjonsutgiftene til Fred og Frihet er blitt lavere pga overgang til nytt trykkeri og fordi Guri Tambs-Lyche gjør layoutarbeidet gratis, mens vi før betalte for dette. Kontorutgifter er forholdsvis høye, og vi bør forsøke å finne rimelige løsninger på innkjøp av rekvisita etc. Statusregnskapet viser at driftskonto i Postbanken hadde en saldo på ca 12.000 kr mindre enn for 2001. Saldo på kapitalkonto i Nordea bank ligger på 351.000 kr, ca 1.000 kr mer enn i 2001. Av tekniske grunner forelå ikke revisors rapport til landsmøtet.

Vedtak: Regnskapet er *godkjent med forbehold om at revisjonsrapporten tilrår dette.*

5. Fred og Frihet.

Rapport fra redaksjonsgruppa forelå. Siden forrige landsmøte er det kommet ut tre enkeltnummere. (3 og 4/02, 1/03). Nr 1/03 kom like før Irak-krigen, med Fredsinitiativets plakat på forsiden. Dette nummeret ble brukt til utdeling under fredsdemonstrasjonene i februar og mars, og er nå helt "utsolgt". Ekstraopplag i tillegg er svært dyrt. Redaksjonsgruppa ble bedt om å vurdere opplagsbehovet for hvert nummer. Vanligvis sitter vi igjen med ca 100 eks av hvert nummer. I Sandnes bruker de bladet aktivt som bakgrunn for diskusjoner på medlemsmøtene, en god ide for andre grupper. Det ble understreket at forsiden er viktig for å vekke interesse hos nye lesere. Den er blitt bedre siste året.. Det ble tilrådd å få ut bladet til flere biblioteker. Ingrid Eide tilbød seg å lage en fast FN-spalte i bladet. Se også arbeidsprogrammet om bruk av Fred og Frihet til verving.

Redaksjonsgruppa har i år bestått av Ellen Elster (redaktør), Sidsel Andersen, Tippa Hareide, Guri Tambs-Lyche. Kari Løchen er også medlem, men har vært mye syk, og har ikke kunnet delta noe særlig i arbeidet. Gruppa fikk mye ros for sitt arbeid.

6. IKFFs samarbeidsprosjekt med WILPF Libanon.

Mari Holmboe Ruge ga en kort rapport. Prosjektet er inne i sitt 2. år og har fått fornyet bevilgning fra FOKUS/NORAD. Nå i april er NUPI-forsker og Libanon-ekspert Kari Karame på prosjektbesøk. Når hennes rapport foreligger, er det grunnlag for en mer detaljert rapport.

Vedtak: Tatt til etterretning.

7. Innledning og debatt om aktuelle politiske spørsmål. Edel innledet med utgangspunkt i et notat hun hadde laget til landsmøtet, og som var delt ut.

Debatten dekket mange ulike tema: FNs situasjon etter Irak-krigen, handel med kvinner (trafficking), kvinner i det militære forsvar, FN-resolusjon 1325. Disse deltok i tillegg til Edel: Ellen Sofie Baalsrud, Ingrid Eide, Ellen Elster, Guri Tambs-Lyche, Helga Syrrist, Tippa Hareide, Marie Larsson, Kirsten Fjelberg, Grethe Nielsen, Mari Holmboe Ruge.

8. Forslag til uttalelser.

Ingen forslag var kommet inn på forhånd. Ellen Sofie Baalsrud la fram følgende forslag:

"IKFF er engasjert i oppfølging av Sikkerhetsrådets resolusjon 1325, Kvinner, fred og sikkerhet. Denne resolusjonen tar blant annet sikte på å forebygge og straffe seksuell utnyttning av og overgrep mot kvinner i konflikt og krig. IKFF mener at Norge kan bidra til dette arbeidet ved å følge Sveriges eksempel og innføre et forbud mot kjøp av seksuelle tjenester i Norge. Dette vil være et viktig internasjonalt signal og et bidrag til å demme opp mot den internasjonale handelen med kvinner".

Vedtak: Forslaget behandles i samband med konkretiseringen av S-1325.

Ingrid Eide skisserte elementer til en uttalelse fra IKFF der faktorene blir satt inn i en felles ramme. Vedtak: Landsstyret bes om å utforme for eksempel en aviskronikk med disse elementene.

9. Kvinneligaens internasjonale arbeid.

Ellen Sofie Baalsrud, vårt medlem i ligaens internasjonale styre fortalte kort fra styremøtet i New Zealand i november/desember. Se også hennes rapport i Fred og Frihet nr 1/03. Hun understreket at den norske seksjonen er en viktig brikke i det internasjonale nettverket, på grunn av at flere av oss har sentrale verv i WILPF. Det er fremdeles uro i organisasjonen. Lederstillingen ved New York-kontoret er utlyst, men ikke besatt. Kontoret i Geneve har fått ny internasjonal sekretær (Silvi Sterr), men den andre stillingen er ikke besatt og to praktikanter som har vært på kontoret i vinter kommer ikke til å fortsette. WILPF har tross alt maktet å være aktiv observatør under FNs menneskerettig-

hetskommisjon i mars-april, og har fått ut et omfangsrikt nummer av Peace Update og dokumenter fra IEC-møtet før jul.

Det blir ikke noe internasjonalt styremøte i 2003, men et ledermøte i august der hovedsaken blir planleggingen av neste internasjonale kongress, i Gøteborg i 2004.

Ellen Sofie understreket den positive opplevelse møtet med Gertrud Baer-seminaret var under møtet i Auckland. Vi må arbeide for å få med norske unge kvinner til neste tilsvarende seminar i Gøteborg neste år.

I debatten fortalte Ellen Elster om litt av det internasjonale arbeidet i WRI (i Norge Folkereising mot krig) og IFOR (i Norge Kristent Fredslag). Hun tilrådte at våre forholdsvis små og svake internasjonale organisasjoner går sammen om felles tiltak for å få mer slagkraft. Da kan det også bli lettere å få prosjektmidler.

10. Arbeidsprogram 2003-04.

Et forslag fra landsstyret var sendt ut på forhånd og ble diskutert. Under punktet "økonomi" var det lagt fram to forslag: Fra Bjørg Berg om å få utredet spørsmålet om et privat fredsfond for innbetaling av den delen av skatten som går til militær virksomhet, og fra Mari Holmboe Ruge om å få utredet et uavhengig fond for fredsarbeid som kan fange opp bidrag fra personer og miljøer også utenfor den organiserte fredsbevegelsen. Begge forslag ble tatt inn i arbeidsprogrammet. Vedtak: Landsstyret fikk fullmakt til å gi programmet endelig utforming på grunnlag av behandlingen i landsmøtet.

11. Valg.

Valgt ble:

Leder: Edel Havin Beukes,

Styremedlemmer:

Tippa Hareide,

Karin Aanes,

Marie Larsson.

Sidsel Andersen,

Anne Kjersti Bjørn,

Hege Steen

IEC-medlem: Ellen Sofie Baalsrud

Mari Holmboe Ruge møter på styremøtene som referent.

12. Avslutning.

Landsleder takket for de praktiske forberedelsene til møtet og ønsket deltakerne vel møtt på vårt store informasjonsmøte 18. juni om resolusjon 1325.

Nytt fra WILPF

IKFF Sverige har holdt kongress

Av Ellen Sofie Baalsrud

Den svenske seksjonen av IKFF har organisert seg litt annerledes enn den norske. Istedenfor å holde et årlig landsmøte, holder de en kongress hvert tredje år. Der presenteres virksomhetsrapporten for de siste tre år, og det legges planer for de tre neste. Helgen 9.-11. mai holdt vår søsterorganisasjon kongress, og jeg var til stede som gjest fra Norge ved åpningen.

IKFF Sverige har i overkant av 1000 medlemmer. Man har ikke lyktes med å øke medlemstallet, men tallet holder seg i alle fall stabilt. Ved kongressen deltok ca. 50 medlemmer fra de ulike kretsene. Det var overvekt av eldre ansikter, men en håndfull ganske unge var også å se. Spennende var det å se at kvinner med utenlandsk opprinnelse begynner å jobbe innenfor IKFF. Der var Øst-Asia, Balkan, Sør-Amerika og Afrika representert.

Den svenske seksjonen får et brukbart driftstilskudd fra Utenriksdepartementet, og de har en organisasjonssekretær ansatt på deltid.

Aktuelle saker

Spekteret av saker er bredt – som det skal være i WILPF. Her noen av de mest aktuelle akkurat nå:

- Mot militarisering av EU. Det arbeides nå med en ny forfatning for EU. IKFF har lagt inn et forslag om at "EU inte ska bygga ett militärt försvar utan i stället satsa kraftfullt på analys av orsakerna till krig, förebyggande av våld och fredlig konflikthantering."
- Ønsker midler til fredelig konflikt-håndtering. Uttalelse fra IKFF: "Den svenska politiken står inför ett avgörande när det gäller hur vi skall bygga en tryggare framtid för alla människor. En kraftfull satsning på civil kris och konflikthantering förutsätter att fredsrelser, oberoende forskare och universitet får mera resurser för sina initiativ."
- "Sällskapet riksdagens kvinnor mot krig". Høsten 2002 tok Birgitta Hambræus (en av IKFFs tre styreledere og tidligere

riksdagsmedlem) initiativet til dette forumet for nåværende og tidligere riksdagsmedlemmer.

- I de tre nærmeste årene vil fokus på kvinner i konfliktområder stå sentralt. IKFF i Sverige vil presse på for at resolusjon 1325 følges opp fra svensk side. Fra virksomhetsplanen: "Under innevarande period kommer IKFFs fredspolitiske arbete att fokusera på FN-resolution 1325 på så sätt att 1325 blir den lins genom vilken vi tar upp våra olika verksamheter, studier och det opinionsbildande arbetet."

S 1325, kvinner, fred og sikkerhet Innledning av Elisabeth Rehn

Kvelden før kongressen til IKFF Sverige ble det arrangert et åpent møte der Elisabeth Rehn snakket om rapporten "Women, War and Peace". Hun la i sitt innlegg vekt på oppfølgingen av denne rapporten og av resolusjon 1325. Hun fortalte at rapporten hadde fått en grundig behandling i Sikkerhetsrådet, men trakk fram Afghanistan og Irak som eksempler på hvor vanskelig det er å få ord til å følge handling i praksis.

Elisabeth Rehn er en klar taler, lett å forstå, inspirerende å lytte til, og oppfølgingen av S-1325 er nå kommet i gang i Sverige.

Kvinner, fred og sikkerhet Sett av dagen 18 juni kl. 11.00-15.30:

Elisabeth Rehn vil presentere UNIFEM-rapporten "women, war and peace" som bygger på tilstandsrapporter fra 14 aktuelle konfliktområder.

Stedet er Ingeniørenes hus, Kronprinsensgate17. Initiativet er tatt av IKFF. Medarrangører er Norges Fredsråd, FOKUS, Likestillingssentret, Amnesty International. Elisabeth Rehn er tidligere finsk poli-tiker. De siste årene har hun arbeidet for FN.

Det blir rift om plassene, men vi håper at dere som får opplysningen i bladet også får plass. Påmelding til ikff@ikff.no, skriv Rehn-påmelding i tittelfeltet.

Hilsen arrangørene

Nytt fra avdelingene

Årsmøte i Sandnes avdeling

27. mars holdt Sandnes avdeling av IKFF sitt årsmøte. Etter årsmøtet skulle de ta opp resultat av sitt arbeide med S-1325, og i den anledning var undertegnede utsending til møtet.

Årsmøtet:

Det var et meget ryddig og velorganisert årsmøte, der både årsmelding og regnskap ble vedtatt. Det var årsmeldingen som imponerte meg mest. Foruten at de sammen med Stavanger arrangerte landsmøte for IKFF hadde de i løpet av året hatt til sammen 13 møter, derav var 4 møter i anledning studiering om S-1325. Jeg fikk også det inntrykk at alle styremedlemmer hadde vært aktive på hver sine områder. Sammen med Stavanger avd. hadde de også arrangert loppemarked, vært med i protestmarsj mot krig i Irak og hatt flere innlegg i Sandnesposten og Stavanger Aftenblad. Det var også oppløftende å se at gjennomsnittsalderen var en god del lavere enn for eksempel i Oslo avdeling. Det laget må være "liv laga".

Studiesirkelen:

Det har vært holdt 4 studiesirkelmøter om S-1325, og det var 9 kvinner som var med i sirkelen. Resultat av deres arbeide vil komme i sin helhet i nr.3 av *fred og frihet*, derfor gir jeg bare her et kort resyme av det møtet jeg var på. En kortfattet utgave av resultatet ble lagt fram på møtet og jeg la fram et kort omtale av hva vi sentralt hadde gjort til da. Igjen vil jeg gjerne berømme disse vestlendingene

som har gått så grundig igjennom konvensjonen at de "nesten kunne den utenat" som en av dem uttrykte seg. Også kunstnerisk underholdning av første klasse fikk vi med oss. Jo, det var avgjort verd turen til Sandnes.

Guri Tambs-Lyche

*****

IKFF, Avd. Oslo og Omland årsberetning 2002

Styret har bestått av :

Turid Steen
Gudrun Oftedal
Margrethe Hølmebakk
Kirsten Fjelberg

Det har vært avholdt 6 styremøter.

Til årsmøtet 2002 var det kommet et forslag fra Liss Schanke om organiseringen av arbeidet i Oslo-avdelingen. Styret skulle bruke året til å gå gjennom forslaget. Vi har dessverre ikke funnet at vi har kapasitet til å gjennomarbeide forslaget.

Sommermøte ble avholdt i Tidemandsstuene 17/6. Torill Eide orienterte om arbeidet med å gjennomføre Menneskerettighetsmarsjen i Israel og Palestina. (12. tilstede)

Høstmøte avholdt 11/11 i Tidemandsstuene. Marianne Bodd som har bodd i Israel orienterte om forholdene og stemningen i Israel og Palestina. (9 tilstede) For øvrig har mange medlemmer deltatt i demonstrasjoner, spesielt mot Verdensbanken i juni og sist i Antikrigsdemonstrasjoner.

Oslostyret

Årsmelding 2002 For Stavanger avdeling

1. Avdelingen

□ Avdelingen har pr 31. 12.02, 25 medlemmer.

□ Avdelingen har i 2002 hatt årsmøte, samt 7 medlemsmøter. I tillegg har vi hatt noen fellesmøter med Sandnes-avdelingen.

2. Møtene i avdelingen.

Innhold i møtene har fokusert på aktuelle hendelser i inn- og utland. Det har vært heftige og engasjerende diskusjoner. Vi har referert post fra Landsstyret og artikler fra aviser – og ikke minst fra bladet vårt *Fred og Frihet*. Vi har også gått gjennom referat fra møter enkeltmedlemmer har deltatt i.

3. Styret:

Leder: Kari Foldøy
Sekretær:
Hanne Kjersti Knutsen
Kasserer: Torbjørg Lind

4. Andre aktiviteter:

□ Landsmøtet:

Sammen med Sandnes-avdelingen var vi i år vertskap for Landsmøtet som ble avholdt på hotell Alstor i Stavanger.

Andre møter:

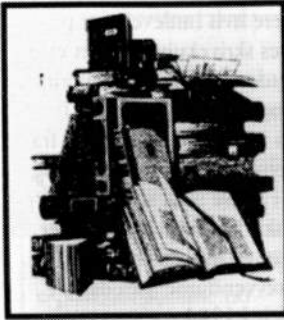
Leder og sekretær deltok på FN-sambandets årsmøte.

□ Annet:

En av avdelingens medlemmer gav kr 10 000,- til Landsstyret, øremerket *Fred og Frihet*. (Mye av virksomheten er allerede nevnt under Sandnes avdeling)

Hanne Kjersti Knutsen
Kari Foldøy

BOK ANMELDELSER

John Pilger
Verdens nye herskere.
Oktober Forlag

Dette er tittelen på ei bok av journalisten John Pilger. Pilger er kjent for flere bøker og dokumentarfilmer, sist gjennom en dokumentar på NRK om palestinerne situasjon.

Boka tar gjennom fem avsnitt for seg ulike emner og viser hvem som har makta i verden og hvordan de bruker den til eget beste.

Her beskrives den amerikanske krigsmaskinens evne til å knuse utarmede land og drive terror mot regimer som ikke danser etter USAs pipe. Veit du at de fleste av verdens mennesker aldri har hatt en telefon og lever for under 16 kr. dagen? Verdens handelsorganisasjon (USA, Europa, Canada og Japan) og Washington-triumviratet (Verdensbanken, Det internasjonale pengefondet og Det amerikanske finansdepartementet) kontrollerer den offentlige politikk i de fleste utviklingsland. I Vesten er vi opplært til å se på andre samfunn ut fra nytten for eller trusselen mot oss, ikke som likeverdige. Verdens nye herskere ser på seg sjøl som den økonomiske eliten og verdenspoliti.

Boka viser hvordan USA sto bak en av de verste massakrene i siste halvdel av forrige århundre da de planla og delvis gjennomførte kuppet som førte diktatoren Suharto til

makta i Indonesia. Mer enn en million indonesiere ble drept i kuppet. Dette forandret Indonesia fra å være et land i utvikling uten utenlandsgjeld til et lydrike for USA, neddyngnet i gjeld.

Når det gjelder Afghanistan, er bildet tragisk. Her vises hvordan USA brukte milliarder av dollar på våpen og opplæring av Osama bin Ladens menn, Taliban og diverse krigsherrer for å bryte ned et samfunn i utvikling. Seinere i forbindelse med at USA snudde og 11. september, bombet de det sivile Afghanistan sønder og sammen, sikret seg militærbaser i de sentralasiatiske landene Kirgisistan, Usbekistan og Tadsjikistan, og skaffet seg kontroll over et strategisk viktig område.

I Afghanistan har USA satt inn sin mann, Karzai, og utstyrt han med amerikansk livgarde. Hvem som er de virkelige terroristene, hvem som har lært opp flest terrorister og hvem som huser flest terrorister og flykaprere kan du også lese om. Gjett hvem det er?

USAs forhold til Israel, palestinerne og Irak får også stor plass i boka.

Til slutt kommer et kapittel om Australias urfolk og hvordan de behandles av herrefolket.

For de som ønsker kunnskap om hvordan verdens nye herskere styrer og undertrykker den store masse, er boka ei gullgrube full av

nøktern informasjon.

Forfatteren har også et budskap til oss. Han ønsker å vise oss hvordan de nye herskerne med løgn, vold, terror, og drap ønsker å dominere resten av verden.

Hans Prestbakmo

Ps. John Pilger fikk Sofieprisen på 100 000 dollar for 2003!

red.

Hei alle lesere.

Redaksjonen i *fred og frihet* kommer her og nå med et lite spørsmål og med et lite ønske til dere lesere.

Hvordan skal vi "klare" å komme hverandre litt nærmere? - abonnenter - lesere og redaksjonen.

Vi tror at mye av stoffet vi sender ut, er så viktig at flest mulig må få både lest og diskutert det!!! Derfor har vi et forslag: Vi som får bladet, tar det med i "klubber", familiesamvær o.a. og får til en utveksling av meninger og "synginger". På den måten får vi større utbredelse av bladet.

Det er f.t. mange saker av viktighet for oss som kvinner og fredsforkjempere. (Kvinner i militæret, Sikkerhetsrådsresolusjon 1325 m.fl.)

Vi ønsker oss tilbakemelding fra dere på de sakene vi tar opp i bladet. Vi åpner en spalte for dere: "Dette mener vi", og nå håper vi på riktig mange og mangfoldige innlegg.

Foranledningen til dette hjertesukket er at vi har hørt at våre avdelinger i Rogaland alltid har *fred og frihet* som post på dagsorden på møtene sine. Det er bra og et eksempel til etterfølgelse, men la det munne ut i at det dere finner ut, kommer oss for øre eller øye! Vennlig og fredelig hilsen fra redaksjonskomiteen ved

Turid Steen

————— IKFF —————
Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet

Grunnlagt i Haag 1915

Postboks 8810 Youngstorget
N-0028 Oslo
Besøksadresse:
Storgaten 11 - 5 etg, 0155 Oslo
Konto nr. 0531.5027057
e-post: ikff@ikff.no

Tlf. 23 01 03 40/00 fax 23 01 03 01
Telefontid: Mandag, tirsdag, onsdag og
torsdag kl. 10-13.00
Kontoransvarlig: Sidsel Andersen og
Mari Holmboe Ruge

Landsleder: Edel Havin Baukes
Adresse: IKFF-kontoret
Representant i det internasjonale
hovedstyret: Ellen Baalsrud
Adresse IKFF-kontoret

IKFF - avdelinger - grupper - kontakter

Bergen: Zoia Grannes
Øvre Kalfarlien 4
5018 Bergen
Tlf. 55 31 27 20 (privat)
55 13 40 00 (jobb)

Fredrikstad: Odrun Buer
Ridehusgt. 5 A
1606 Fredrikstad
Tlf. 69 31 17 33

Grimstad: Lise Natland
Bioddgt. 3
4878 Grimstad

Hamar / Hedmark: Grethe Nielsen
Bueveien 7, 2312 ottestad
Tlf. 62 57 62 29
Anna Sveberg Eggen
Orion 39
2315 Hamar
Tlf. 62 52 55 77

Nordland: Eva Braseth
Reinslettveien 41
8009 Bodø
Tlf. 75 58 13 19

Oslo og omegn:
Helga Syrrist
Tåsenveien 77
0873 Oslo
Tlf. 22 23 15 22
Turid Steen
Løkkeveien 9
0253 Oslo
Tlf. 22 44 22 34

Romerike:
Gry Havin Kongsrud
Kjærmo gartneri
1929 Auli

Røros: Åse Berg
7372 Glåmos
Tlf. 72 41 46 31

Sandnes: Berit Oldeide
Christiesgt 20
4307 Sandnes
Tlf. 51 66 31 67

Stavanger: Kari Foldøy
Rektor Berntsensgt. 12 B
4022 Stavanger
Tlf. 51 55 33 83
Hanne Kjersti Knutsen
Blåfjellveien 1
4019 Stavanger
Tlf. 51 54 32 02

Troms:
Hermien Stoop Prestbakmo
Trollbakken 6
9321 Moen
Tlf. 77 83 13 24

Vestfold: Bjørg Berg
Mårveien 7
3124 Tønsberg
Tlf. 33 32 64 35

International Peace Update adr. WILPF, 1 rue de Varembe 1211 Geneva Switzerland pris kr. 130.- per år
---

- Bestillingskupong -

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)
Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Jeg vil bli medlem Abonnent på *fred og frihet*
Normalkontingent kr. 250.- inkl. bladet
Abonnement på *fred og frihet*: kr. 180.-

Redusert kontingent kr. 175.- inkl. bladet
Konto nr 0531.50.27057

Navn.....

Adresse.....

Postnr./sted.....

B-post
Blad i postabonnement

Returadresse:
IKFF
Postboks 8810 Youngstorget
0028 Oslo

---

*Ikke bødlen gør mig bange
ikke hatet og torturen
ikke dødens riffelgange
eller skyggene på muren,
ikke nætterne når smertens
sidste stjerne styrter ned -
Men den nådeløse verdens
blinde likegyldighet*

Halfdan Rasmussen

